

СТАФІЙЧУК Вероніка Віталіївна,
курсант Військового інституту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка;

ЧМЕРУК Іван Сергійович,
курсант Військового інституту
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Науковий керівник:

ЖОЛТКОВА Галина Олександрівна,
доцент кафедри військової
журналістики та соціальних комунікації
Військового інституту Київського
національного університету
імені Тараса Шевченка

СВОБОДА, ГІДНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЦІННІСНІ ОСНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

В умовах повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну, питання української ідентичності вийшло за межі теоретичних дискусій і неодмінно стало питанням щоденного особистого вибору. Сьогодні українська ідентичність – це не лише усвідомлення історичного минулого чи приналежності до певної культури, а насамперед система цінностей, що спонукає людину до певної поведінки в критичних умовах. Війна змусила українське суспільство чітко відповісти на принципові питання: ким ми є, заради чого боремося і яку ціну готові платити за право залишатися собою. Саме тому внаслідок історичної боротьби й нинішніх випробувань свобода, гідність і відповідальність постають як цінності української ідентичності, які формують її внутрішню силу та здатність до опору.

Свобода для українців ніколи не була чимось абстрактним. Її завжди відстоювали – у збройній боротьбі, у спротиві насильству, у захисті права жити за власними правилами. Доволі тернистий історичний досвід нашого народу свідчить, що прагнення до свободи є однією з найглибших рис, що передається з покоління в покоління. У сучасних умовах свобода набуває екзистенційного виміру, адже це стосується не лише політичних прав, а й самого існування цілої української держави та нації. Тож, боронячи свободу, українці захищають право на власну мову, культуру, пам'ять і майбутнє.

Гідність є внутрішнім стрижнем української ідентичності, тією моральною опорою, що формує здатність людини чинити опір приниженню, насильству та несправедливості. Переконливим історичним свідченням стали події Революції Гідності: захист власної честі та права на гідне життя став для українців важливішим за страх і особисту безпеку та був поштовхом до

колективного спротиву й усвідомлення того, що певні межі не можуть бути перейдені за жодних обставин. В умовах війни це сприйняття лише посилилося. Народ відмовляється приймати логіку сили, знецінення людського життя та нав'язування чужої ідеології та ідентичності. Саме гідність робить спротив не лише фізичним, а й моральним, перетворюючи боротьбу на справу честі й принципу.

Водночас свобода й гідність втрачають сенс, якщо за ними не стоїть відповідальність. Українська ідентичність сьогодні – це не лише право вимагати змін, а передусім прагнення до них і готовність брати на себе обов'язок діяти. Вона проявляється у повсякденних моментах: у службі, волонтерстві, підтримці одне одного, у виборі залишатися собою і зі своєю державою навіть у найскладніші моменти. Особливо виразно це видно в діяльності військовослужбовців і правоохоронців, для яких захист країни стає не просто професією та методом заробітку, а місією особистісного характеру та формою внутрішнього ототожнення з нацією. Саме відповідальність робить цінності реальними – перетворює слова на вчинки, а переконання – на щоденну дію.

Власне, свобода, гідність і відповідальність утворюють цілісну систему, в якій кожен елемент є особливо важливим і підсилює інший. Свобода без відповідальності може перетворитися на хаос, а гідність без готовності її захищати – залишається лише красивим словом. Поєднання цих цінностей забезпечує внутрішню стійкість українського суспільства та його здатність протистояти як зовнішнім загрозам, так і внутрішнім кризам. Саме завдяки цій ціннісній єдності наша нація демонструє високий рівень самоорганізації, солідарності та моральної витримки.

Отже, українська ідентичність сьогодні народжується не з стереотипних визначень, а з конкретного досвіду життя у війні. Вона проявляється в тому, як люди роблять вибір – залишатися, діяти, відповідати за інших і за свою країну. Саме свобода, гідність і відповідальність є тими ціннісними орієнтирами, які визначають не лише сьогодення України, а й напрям її майбутнього розвитку. Власне, на цих засадах формується українська нація – зріла, стійка та здатна захищати своє право на існування.

